

Brüssel, 22. november 2017
(OR. en)

14702/17

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0377 (COD)

ENER 463
CODEC 1874

A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Nõukogu

Komisjoni dok nr: 15151/16 ENER 421 IA 136 CODEC 1817 +ADD 1;

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ

– Üldine lähenemisviis

Delegatsioonidele edastatakse lisas üldine lähenemisviis eelnimetatud ettepaneku suhtes, mis kiideti heaks COREPERis 16. novembril 2017.

COREPERi tekstis (dok 13379/17) põhjenduses 19, artikli 2 lõike 2 punktis g ja artikli 13 lõikes 1 COREPERis toimunud arutelude tulemusel tehtud muudatused on esitatud **paksus allajoonitud halli taustaga kaldkirjas.**

Teksti muud osad on muutmata. Märgistust ei ole samuti muudetud: välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga [], uus tekst võrreldes komisjoni algse ettepanekuga on esitatud **paksus kirjas**, teisel läbivaatamisel lisatud uus tekst (10692/1/17 REV 1) on esitatud **paksus allajoonitud kirjas** ning pärast teist läbivaatamist lisatud täiendav tekst on esitatud **paksus allajoonitud halli taustaga kirjas.**

Nõukogul palutakse võtta käesoleva märkuse lisas esitatud teksti alusel A-punktina vastu üldine lähenemisviis.

Üldine lähenemisviis on nõukogu volitus seadusandliku tavamenetluse raames toimuvateks läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga.

2016/0377 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja
millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2005/89/EÜ**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,¹

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,²

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ ELT C , , lk .

² ELT C , , lk .

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu elektrienergiasektor on põhjalikult muutumas, mida iseloomustab suurem turgude detsentraliseeritus suurema arvu osalejatega, paremini ühendatud süsteemidega ja taastuvenergia suurema osakaaluga. Seetõttu kavandatakse direktiiviga xxx / määrusega xxx [Reference to the proposed Electricity Directive and Electricity Regulation] ajakohastada õigusraamistikku, millega reguleeritakse liidu elektrienergia siseturgu, et tagada turgude ja võrkude optimaalne toimimine ettevõtjate ja tarbijate huvides.
- (2) Hästi toimivad turud ja süsteemid on parim vahend varustuskindluse tagamiseks. Ka siis, kui turud ja süsteemid toimivad hästi, ei saa välistada, et ilmneb elektrikriisi oht (**loodusõnnetuste, näiteks** äärmuslike ilmastikutingimuste, pahatahtlike rünnakute [] või kütuse vähesuse tõttu). **Elektrikriiside** tagajärjed ulatuvad sageli üle riigipiiride. Ka siis, kui **elektrialane** vahejuhtum tekib kohapeal, võib selle mõju kiiresti levida üle piiri. Teatavad äärmuslikud tingimused, näiteks külma- või kuumalaine või küberrünne, võivad mõjutada kogu piirkonda samaaegselt.
- (3) **Liikmesriigid vastutavad elektrivarustuskindluse tagamise eest oma territooriumil.** Omavahel seotud elektriturgude ja -süsteemide korral ei saa **elektrikriisi** ennetust ja -ohjamist käsitada üksnes liikmesriikide **ülesandena** []. Vaja on ühtset eeskirjade raamistikku ja kooskõlastatud menetlusi, et liikmesriigid ja muud osalised saaksid teha tõhusat, läbipaistvat ja solidaarset piiriülest koostööd.

- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/89/EÜ³ on [] **kehtestatud** vajalikud meetmed, mida liikmesriigid peavad võtma, et tagada üldine elektrivarustuskindlus. Kõnealuse direktiivi sätted on suures osas asendatud hilisemate õigusaktidega, eelkõige selles osas, mis käsitleb turgude tegevuse korraldamist piisava võimsuse kättesaadavuse eesmärgil, põhivõrguettevõtjate koostööd süsteemi talitluse püsivuse tagamiseks⁴ ning vajadust tagada asjakohase taristu olemasolu⁵. Käesolevas määruses käsitletakse konkreetselt **elektrikriisi** ennetamist ja ohjamist elektrisektoris.
- (5) Elektri ülekandesüsteemi käidueeskiri⁶ ning elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskiri⁷ moodustavad üksikasjalikud juhised põhivõrguettevõtjatele ja teistele asjaomastele [] **sidusrühmadele** selle kohta, kuidas nad peaksid tegutsema ja tegema koostööd, et tagada süsteemi talitluskindlus. Sellised tehnilised juhised peaksid tagama enamiku elektrialaste vahejuhtumite tulemusliku käsitlemise käitamistasandil. Käesolevas määruses keskendutakse elektrikriisidele, mis võivad olla laiema ulatuse ja mõjuga. Selles sätestatakse, mida peaksid liikmesriigid selliste kriiside ennetamiseks tegema ja milliseid meetmeid võtma, kui süsteemi käitamise [] eeskirjadest enam ei piisa. Kuid ka **elektrikriisi** korral tuleb täielikult järgida süsteemi käitamise eeskirju.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta direktiiv 2005/89/EÜ elektrienergia varustuskindluse ja infrastruktuuriinvesteeringute kohta (ELT L 33, 4.2.2006, lk 22).

⁴ Viide läbivaadatud kolmandale pakatile.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2013. aasta määrus (EL) nr 347/2013 üleeuroopalise energiataristu suuniste kohta (ELT L 115, 24.4.2013, lk 39).

⁶ Komisjoni määrus (EL) .../..., XXX, millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueeskiri (ELT L ..., lk ...).

⁷ Komisjoni määrus (EL) .../..., XXX, millega kehtestatakse elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskiri (ELT L ..., lk ...).

(5a) Süsteemi käidueeskirja artiklis 77 on sätestatud menetlus, millega võimsusarvutuse piirkonna põhivõrguettevõtjad delegeerivad ülesanded piirkondlikele talitluskindluse koordinaatoritele. See võimaldab käitamiskindlust piirkondlikult koordineerida ja seda tuleks kasutada käesoleva määruse kohast koostööd tegevate piirkondade määratlemiseks. Ühiste piirkondlike talitluskindluse koordinaatoritega liikmesriikidel peaks olema võimalus moodustada samasse võimsusarvutuspiirkonda kuuluvate liikmesriikide allrühmi. Käesolevas määruses peaks „piirkonna“ määratlus põhinema sellel lähenemisviisil.

- (6) Käesoleva määrusega kehtestatakse ühtne eeskirjade raamistik selle kohta, kuidas ennetada elektrikriisi ning kuidas nendeks valmistuda ja neid ohjata ning saavutada suurem läbipaistvus ettevalmistusjärgus ja elektrikriisi ajal []. See eeldab liikmesriikidelt solidaarset koostööd []. Samuti luuakse sellega raamistik, mis võimaldab teha tõhusat varustuskindluse järelevalvet Euroopas elektrivaldkonna koordineerimise rühma kaudu. Selle tulemuseks peaks olema parem ohuvalmidus väiksema kuluga. **Käesolev määrus** [] peaks tugevdama ka energia siseturgu, suurendama usaldust ja kindlustunnet liikmesriikides ning välistama riigi sobimatu sekkumise **elektri**kriisi korral, eelkõige vältides põhjendamatut piiriüleste tarnete kärpimist.
- (7) Võrgu- ja infoturbe direktiivis⁸ on sätestatud üldeeskirjad, seevastu spetsiifilised küberjulgeolekualased eeskirjad sätestatakse võrgueeskirjas, nagu on ette nähtud [proposed Electricity Regulation]. Käesoleva määrusega täiendatakse võrgu- ja infoturbe direktiivi, tagades küberintsidentide ohu nõuetekohase kindlakstegemise ja selliste ohtudega arvestamise ohuvalmiduskavades.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1–30)

- (8) Nõukogu direktiivis 2008/114/EÜ⁹ on sätestatud menetlus, mille eesmärk on muuta liidus veelgi turvalisemaks Euroopa kindlaksmääratud elutähtsad taristud, sealhulgas teatavad elektritaristud. Direktiiv 2008/114/EÜ ja käesolev määrus aitavad luua tervikliku lähenemisviisi liidu energiajulgeoleku küsimuses.
- (9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 1313/2013/EL¹⁰ (liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta) on sätestatud, et liikmesriigid peavad arendama ohuhindamist riigi ja asjakohase piirkonna tasandil iga kolme aasta järel ning töötama välja suurõnnetuste ohu ohjamise kavad ja neid täiustama. Spetsiifilise ohu ennetamine, ohuvalmidus ja meetmete kavandamine peaksid käesolevas määruses olema kooskõlas otsuse nr 1313/2013/EL kohaste laiahaardelisemate mitut ohtu hõlmavate riiklike ohuhinnangutega.
- (10) Selleks et lihtsustada elektrikriiside alast ennetustööd, sellekohast teabevahetust ja järelhindamist, peaksid liikmesriigid nimetama ühe pädeva asutuse kontaktpunktiks. See võib olla kas juba olemasolev või uus üksus.
- (10a) Elektrikriiside ennetamise ja ohjamise ühine lähenemisviis eeldab, et liikmesriikidel on elektrikriisi tekkimisel olukorrast ühine arusaam. Elkõige peaks käesolev määrus aitama kooskõlastada elektrikriisi olukorra määratlust kui praegust või kohe tekkida võivat olukorda, kus on potentsiaalne oht, et valitseb märkimisväärne elektripuudus või et elektrit ei ole võimalik tarnida. []**

⁹ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT L 345, 23.12.2008, lk 75).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 24).

- (11) **Elektri**kriiside ennetamise ja ohjamise ühine lähenemisviis eeldab eelkõige seda, et liikmesriigid kasutaksid ühesuguseid meetodeid ja määratlusi elektrivarustuskindluse ohtude väljaselgitamiseks ning suudaksid **tõhusalt** võrrelda, kuidas neil ja nende naabritel selles valdkonnas läheb. **Käesolevas** määruses on määratletud kaks näitajat liidu elektrivarustuskindluse järelevalve jaoks: eeldatavasti mittetarnitav energia [GWh/aasta] ja võimsusvajaku ootus [h/aasta]. Neid näitajaid kasutatakse Euroopa ressursside piisavuse hindamisel, mida teeb Euroopa elektri põhivõrguettevõtjate võrgustik (ENTSO-E) kooskõlas [Article 19 of the proposed Electricity Regulation]. Elektrivaldkonna koordineerimise rühm [] **peaks tegema** nendele näitajatele tuginedes korrapäraselt energiavarustuskindluse järelevalvet. Euroopa energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostööamet (koostööamet) peaks samuti kasutama neid näitajaid, kajastades liikmesriikide taset energiavarustuskindluse valdkonnas oma [Article 16 of the proposed ACER Regulation] kohases iga-aastases elektrituru järelevalve aruandes.
- (12) Sidususe tagamiseks ohuhinnangutes, millega luuakse liikmesriikide vaheline usaldus **elektri**kriisi olukorras, on vaja ühetaolist käsitlust kriisistsenaariumide väljaselgitamisel. Seetõttu peaks ENTSO-E koos koostööametiga välja töötama ühise metoodika ohtude kindlakstegemiseks, nii et ENTSO-E töötab metoodika välja ja koostööamet kiidab selle heaks.

- (13) Selle ühtse metoodika järgi peaks ENTSO-E korrapäraselt koostama ja ajakohastama piirkondlikke kriisistsenaariume ning selgitama välja iga piirkonna kõige suuremad ohud, näiteks äärmuslikud ilmaolud, loodusõnnetused, kütuse vähesus ja pahatahtlikud ründed. Kui kaalutakse gaasitarnete katkemise ohu kriisistsenaariumi, tuleks tarnete katkemist hinnata Euroopa maagaasi ülekandesüsteemi haldurite võrgustiku (**ENTSO**) väljatöötatud tarne- või taristuhäire stsenaariumite järgi vastavalt gaasivarustuskindluse määru [proposed Gas Security of Supply Regulation] artikli 6 lõikele 6. Liikmesriigid peaksid selle alusel koostama oma riikliku kriisistsenaariumi ja ajakohastama seda põhimõtteliselt iga [] **nelja** aasta järel. Ohuvalmiduskavad peaksid tuginema nendele stsenaariumidele. Ohtude kindlakstegemisel riigi tasandil peaksid liikmesriigid kirjeldama ka selliseid **elektri**varustuskindluse ohtusid, mis võivad tekkida seoses taristu kuuluvusega, ning nägema ette meetmed, mida sel juhul tuleks võtta (nt üldiste või sektoripõhiste investeeringute sõelumist käsitlevad õigusaktid, teatavate aktsionäride erioigused jne), ning selgitama, miks nende arvates neid meetmeid peaks võtma.
- (14) Piirkondlik lähenemisviis kriisistsenaariumide väljaselgitamisel ning ennetavate, **ettevalmistavate** ja leevendavate meetmete väljatöötamisel peaks andma olulisi eeliseid meetmete tõhususe ja ressursside optimaalse kasutamise osas. Lisaks tagab kooskõlastatud ja eelnevalt kokku lepitud lähenemisviis üheaegses [] kriisis ühtse reageerimise ja vähendab ohtu, et üksnes riiklikel kaalutlustel võetavatest meetmetest tulenevad kahjulikud mõjud avalduvad naaberliikmesriikides. Käesolev määrus eeldab seetõttu liikmesriikidelt koostööd piirkondade tasandil.
- (15) []

- (16) Määrusega [proposed Electricity Regulation] on ette nähtud kasutada ühtset metoodikat Euroopa ressursside piisavuse hindamisel keskpikas kuni pikas perspektiivis (alates kümnest aastast kuni ühe aastani), tagamaks seda, et liikmesriikide otsused võimalike investeerimisvajaduste kohta tehtaks läbipaistvalt ja ühiste põhimõtete alusel. Sellel hinnangul on teistsugune eesmärk kui lühiajalistel piisavuse hindamistel, mida kasutatakse selleks, et avastada lühiajalisi piisavusprobleeme, mis on seotud lühikeste ajavahemikega, näiteks hooajalised prognoosid (kuueks eelseisvaks kuuks) ning järgmise nädala kuni päevasise piisavuse hindamised. Seoses lühiajaliste hinnangutega on vaja ühtset käsitlust võimalike piisavusprobleemide väljaselgitamiseks. ENTSO-E ülesanne on esitada talve- ja suveprognoosid, et hoiatada liikmesriike ja põhivõrguettevõtjaid võimalikest järgmise kuue kuu ohtudest seoses varustuskindlusega. Selleks et paremini prognoose koostada, tuleks kasutada ühtset ENTSO-E väljatöötatud ja koostööameti kinnitatud tõenäosusmeetodit. []
- (17) Põhivõrguettevõtjad [] peaksid kasutama hooajaliste prognooside koostamise metoodikat igasuguste muude lühiajaliste ohtude hindamiseks, näiteks järgmise nädala või **vähemalt järgmise päeva** [] tootmise piisavuse hindamiseks, nagu on sätestatud komisjoni määruses, millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueeskiri.
- (18) Kriiside ennetamise ja ohjamise ühise lähenemisviisi tagamiseks peaks iga liikmesriigi pädev asutus pärast **asjaomaste** sidusrühmadega konsulteerimist koostama ohuvalmiduskava; **osutatud konsulteerimine peaks hõlmama tüüpiliste sidusrühmade gruppi ja võib hõlmata ka vastavaid ühendusi.** Kavas tuleks kirjeldada tõhusaid, proportsionaalseid ja mittediskrimineerivaid meetmeid, mida rakendatakse kõikide väljaselgitatud kriisistsenaariumide korral. Kava peaks tagama eelkõige nende tingimuste läbipaistvuse, mille korral saab kriisi leevendamiseks võtta mitteturupõhiseid meetmeid. Kõik kavandatud mitteturupõhised meetmed peavad olema kooskõlas käesoleva määruse sätetega.

- (19) Kava peaks koosnema kahest osast: **esimeses osas** esitatakse riiklikud meetmed ja **teises osas esitatakse** piirkondlikud meetmed, mis on kooskõlastatud piirkonna liikmesriikidega. Piirkondlikud meetmed on vajalikud eelkõige juhul, kui üheaegse kriisi korral **peaks []** kooskõlastatud ja eelnevalt kokkulepitud lähenemisviis tagama ühtse tegevuse ja vähendama kahjulike mõjude levimise ohtu. Kavas tuleks **asjakohaste siseriiklike asjaolude hulgas** arvesse võtta **olukorda äärepoolseimates piirkondades ELi toimimise lepingu artikli 349 tähenduses ja mõnedes üliväikestes eraldatud võrkudes, mis võivad olla mitte ühendatud riigisiseste põhivõrkudega; seetõttu peaksid liikmesriigid võtma asjakohased meetmed, muu hulgas seoses käesoleva määruse sätetega, mis käsitlevad kriisi stsenaariumide väljaselgitamist piirkondade tasandil ja kokku lepitud kooskõlastatud piiriüleste meetmete lisamist ohuvalmiduskavadesse, ning sätetega abi kohta. Kavades tuleks samuti** määratleda selgelt pädevate asutuste ülesanded ja vastutus. Riiklikes meetmetes tuleb võtta täielikult arvesse kokkulepitud piirkondlikke meetmeid ja igati ära kasutada piirkondlikust koostööst tekkivaid võimalusi. Kava peaks olema tehniline ja käsitlema talitlust ning selle eesmärk peaks olema elektrikriisi tekke ja süvenemise ennetamine ning kriisi mõju leevendamine.
- (20) Kava tuleks korrapäraselt ajakohastada. Selleks et kava oleks ajakohane ja tõhus, peaksid iga piirkonna **liikmesriikide** pädevad asutused korraldama selle sobivuse kontrollimiseks [] **iga kahe aasta järel** modelleerimisi koostöös **põhivõrguettevõtjate ja teiste asjaomaste sidusrühmadega []**.
- (21) **[] Komisjoni mittesiduv juh**is peaks hõlbustama **ja lihtsustama** kavade koostamist ja arutamist asjaomase piirkonna teiste liikmesriikidega ja elektrivaldkonna koordineerimise rühmaga. Konsulteerimisega piirkonnas ja elektrivaldkonna koordineerimise rühmas tuleks tagada, et ühes liikmesriigis või piirkonnas võetavad meetmed ei ohustaks varustuskindlust teistes liikmesriikides ja piirkondades.

- (22) Kriisi korral on oluline teabevahetus, et tegevus oleks kooskõlastatud ja abi sihipärane. Käesoleva määruse kohaselt peaks **asjaomase** liikmesriigi **pädev asutus** seega ilma **põhjendamatu** viivitusega teavitama naaberliikmesriike ja komisjoni, kui tekib elektrikriis. Samuti peaks **ta** [] andma teavet kriisi põhjuste ning selle leevendamiseks võetud ja kavandatud meetmete kohta ning selle kohta, kas võib tekkida vajadus küsida abi teistelt liikmesriikidelt. Kui selline abi läheb elektrivarustuskindlusest kaugemale, kohaldatakse õigusraamistikuna liidu kodanikukaitse mehhanismi.
- (23) Tähtis on tagada teabevahetus liikmesriikidega ja nende teavitamine, kui on konkreetset, tõsiseltvõetavat ja usaldusväärset teavet, et [] võib tekkida **elektrikriis** []. Sellisel juhul peaksid **asjaomased** liikmesriigid ilma **põhjendamatu** viivitusega teavitama komisjoni, **naaberliikmesriike** ja elektrivaldkonna koordineerimise rühma, teavitades neid eelkõige olukorra halvenemise põhjustest ja sellest, milliseid meetmeid on kavas võtta elektrikriisi ennetamiseks ja kas on vaja paluda abi teistelt liikmesriikidelt.
- (24) Elektrikriisi korral peaksid liikmesriigid tegema [] solidaarset **koostööd** []. [] **Lisaks sellele üldreeglile** [] peaks **asjakohaselt sätestama, et elektrikriisi korral pakuvad liikmesriigid üksteisele abi**. Selline **abi** peaks põhinema ohuvalmiduskavades esitatud eelnevalt kokku lepitud **kooskõlastatud** meetmetel. *(osa põhjendusest 24 viidi üle allpool olevasse põhjendusse 24a ja muudeti)* **Käesoleva määrusega antakse liikmesriikidele laialdane otsustusõigus, kui lepatakse kokku kooskõlastatud meetmete sisus ja seega ka abi sisus. Liikmesriigid peavad kõnealused meetmed kindlaks määrama ja kokku leppima, võttes arvesse nõudluse ja pakkumise pooli. Samal ajal tagatakse käesoleva määrusega, et kokkulepitud abi eesmärgil tarnitakse elektrit koordineeritult. Liikmesriigid peaksid leppima kokku ka kokkulepitud kooskõlastatud meetmete rakendamiseks vajaliku tehnilise, õigus- ja finantskorra. Liikmesriigid peaksid seejärel võtma kõik vajalikud meetmed, et rakendada kokkulepitud kooskõlastatud meetmeid ning tehnilist, õigus- ja finantskorda.**

- (24a)** (endise põhjenduse 24 osa) Leppides kokku kooskõlastatud meetmete ning tehnilise, õigus- ja finantskorra suhtes [] ning muude abi andmist käsitlevate rakendussätete suhtes, [] peaksid liikmesriigid võtma arvesse sotsiaalseid ja majanduslikke tegureid, sealhulgas kodanike julgeolekut, ja proportsionaalsust. Liikmesriigid peaksid jagama parimaid kogemusi ja kasutama arutelukohana elektrivaldkonna koordineerimise rühma, et selgitada välja olemasolevad võimalused [] abiks, eelkõige seoses kooskõlastatud meetmete ning vajaliku tehnilise, õigus- ja finantskorraga, sealhulgas võimalused õiglaseks hüvitamiseks. Komisjon võib lihtsustada asjaomases piirkonnas kooskõlastatud meetmete ettevalmistamist.
- (24b)** Käesoleva määruse kohase liikmesriikide vastastikuse abi suhtes tuleks kohaldada omavahelist õiglast hüvitist. Käesolevas määruses ei ühtlustata sellise liikmesriikide vahelise õiglase hüvitise kõiki aspekte. Liikmesriigid peaksid seetõttu omavahelise õiglase hüvitise suhtes kokku leppima enne abi andmist. Abi taotleb liikmesriik peaks maksma abi pakkuvale liikmesriigile viivitamata õiglast hüvitist või tagama õiglase hüvitise viivitamata maksmise.
- (24c)** Käesoleva määruse kohaselt abi andmisel rakendavad liikmesriigid liidu õigust ning on seetõttu kohustatud järgima liidu õigusega tagatud põhiõigusi. Liikmesriigi meetmed, mis sõltuvad muu hulgas liikmesriikide vahel kokku lepitud meetmetest, võivad seega tekitada liikmesriigi jaoks kohustuse maksta hüvitist neile, keda liikmesriigi meetmed mõjutavad. Seepärast peaksid liikmesriigid vajaduse korral tagama, et oleksid kehtestatud riiklikud hüvitamisreeglid, mis on kooskõlas liidu õigusega, eelkõige põhiõigustega. Lisaks tuleks tagada, et abi vastu võttev liikmesriik kannab lõpuks kõik mõistlikud kulud, mis abi pakkuv liikmesriik on kandnud seoses nimetatud kohustusega maksta hüvitist ning täiendavaid mõistlikke kulusid, mis on seotud hüvitise maksmisega nimetatud riiklike hüvitamisreeglite kohaselt.

- (24d) Elektrikriisi korral tuleks abi anda ka siis, kui liikmesriigid ei ole kooskõlastatud meetmete ning tehnilise, õigus- ja finantskorra suhtes veel kokku leppinud, nagu on ette nähtud käesoleva määruse sätetega abi kohta. Et sellises erakordses olukorras oleks võimalik abi anda kooskõlas käesoleva määruse sätetega, peaksid liikmesriigid leppima kokku ajutistes meetmetes ja ajutises korras, mis asendavad puuduvaid kooskõlastatud meetmeid ning puuduvat tehnilist, õigus- ja finantskorda.**
- (24e) Käesoleva määrusega kehtestatakse esimest korda liikmesriikidevaheline abimehhanism vahendina, mille abil elektrikriisi liidus ennetada või leevendada. Komisjon peaks seetõttu abimehhanismi läbi vaatama, võttes arvesse selle toimimisel saadud edasisi kogemusi, ja tegema vajaduse korral ettepanekuid selle muutmiseks.**
- (24f) Küpros on praegu ainus liidu liikmesriik, kes ei ole otse ühendatud muu liikmesriigi võrguga. Käesoleva määruse teatavate sätete osas tuleks selgitada, et kuni selline olukord kestab, ei kohaldata neid sätteid Küprose suhtes, eelkõige sätteid, mis käsitlevad kriisi stsenaariumide väljaselgitamist piirkondade tasandil ja kokku lepitud kooskõlastatud piiriüleste meetmete lisamist ohuvalmiduskavadesse, ning sätteid abi kohta. Samas innustatakse Küprost ja teisi asjaomaseid liikmesriike töötama komisjoni toel välja alternatiivseid meetmeid ja menetlusi osutatud sätetega hõlmatud valdkondades, tingimusel et sellised alternatiivsed meetmed ja menetlused ei mõjuta käesoleva määruse tõhusat kohaldamist teistes liikmesriikides.**

- (25) Käesolev määrus peaks võimaldama elektriettevõtjatel ja -tarbijatel elektrikriiside korral võimalikult kaua tugineda turumehhanismidele, mis on sätestatud [*proposed Electricity Directive and Electricity Regulation*]. Ka kriisi korral tuleb järgida siseturu toimimise ja süsteemi käitamise eeskirju. **Need eeskirjad hõlmavad süsteemi käidueeskirja artikli 22 lõike 1 punkti i ja elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskirja artiklit 35, mis reguleerivad tarnete piiramist, piiranguid, mis puudutavad piirkonnaülese võimsuse tagamist võimsuse jaotamiseks, või kavade esitamise piiramist.** See tähendab, et mitteturupõhiseid meetmeid, nagu sunniviisiline tarbimise lahtiühendamine ja täiendavate tarnete lisamine tingimustel, mis ei vasta normaalsele turu toimimisele, [] **võib** kasutada üksnes viimase abinõuna, kui kõik turu pakutavad võimalused on ammendatud. Seega võib tarbimise sunniviisiliselt lahti ühendada üksnes siis, kui kõik vabatahtliku lahtiühendamise võimalused on ammendatud. Kõik mitteturupõhised meetmed peaksid olema vajalikud, proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ning ajutised.
- (26) Elektrikriisijärgse läbipaistvuse tagamiseks peaksid **kõik mõjutatud pädevad asutused või** mõjutatud liikmesriikide **pädevad asutused** tegema kriisi ja selle tagajärgede järelhindamise []. Selline hindamine peaks muu hulgas võtma arvesse võetud meetmete tõhusust ja proportsionaalsust, samuti nende majanduskulusid. See peaks hõlmama ka piiriüleseid tahke, näiteks meetmete mõju teistele liikmesriikidele ning neilt saadud abi.

- (27) Läbipaistvuskohustusega tuleks tagada, et kõik meetmed, mida võetakse kriisi ennetamiseks ja ohjamiseks, vastaksid siseturueeskirjadele ning koostöö- ja solidaarsuspõhimõtetele, mis on energialiidu aluseks.
- (28) 2012. aastal loodi elektrivaldkonna koordineerimise rühm, mis on foorum, kus vahetatakse teavet ning edendatakse koostööd liikmesriikide vahel, eriti **elektri**varustuskindluse valdkonnas.¹¹ Käesoleva määrusega tugevdatakse tema rolli. Elektrivaldkonna koordineerimise rühm peaks täitma ülesandeid, mis on seotud ohuvalmiduskavade koostamisega, ja tal [] **peaks** olema oluline osa järelevalves selle üle, milline on liikmesriikide tulemuslikkus elektrivarustuskindluse tagamisel; ka peaks ta selle alusel töötama välja parima töökorra.
- (29) Elektrikriis võib levida väljapoole liidu piire ja hõlmata ka energiaühenduse **osalisriike** []. **Liit peaks edendama asjakohaste asutamislepingute muutmist integreeritud turu ja ühtse õigusruumi loomiseks, pakkudes selleks asjakohast ja stabiilset õigusraamistikku.** Tõhusa kriisiohje tagamiseks peaks liit tegema energiaühenduse osalisriikidega tihedat koostööd elektrikriiside ennetamisel, nendeks valmistumisel ja nende ohjamisel.
- (30) []
- (31) **Kuna käesoleva määruse eesmärki,** milleks on tagada liidus ohuvalmidus kõige tõhusamalt ja tulemuslikumalt, **ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetme ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil,** võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

¹¹ Komisjoni 15. novembri 2012. aasta otsus, millega moodustatakse elektrivaldkonna koordineerimise rühm (2012/C 353/02), ELT C 353, 17.11.2012, lk 2.

(31a) Komisjon, pädevad asutused ja riiklikud reguleerivad asutused, organid, üksused või isikud, kes saavad käesoleva määruse kohaselt konfidentsiaalset teavet, peaksid tagama saadud teabe konfidentsiaalsuse. Selleks tuleks liikmesriikide ja nende ametiasutuste saadud ja töödeldud teabe suhtes kohaldada nende kehtivaid siseriiklikke õigusnorme konfidentsiaalse teabe käsitlemise ja menetluste kohta.

(32) Direktiiv 2005/89/EÜ tuleks kehtetuks tunnistada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse eeskirjad liikmesriikidevahelise koostöö kohta elektrikriiside ennetamiseks **ja** nende [] **ohjamise** valmisolekuks solidaarselt ja läbipaistvalt, võttes igakülgsest arvesse konkurentsivõimelise elektrisiseturu nõudeid.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse [proposed Electricity Directive] artiklis 2 ja [proposed Electricity Regulation] artiklis 2 esitatud mõisteid.
2. Lisaks neile kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „elektrivarustuskindlus“ – elektrisüsteemi võime tagada elektri tarnimine [] **tarbijatele liikmesriikide määratletud** selgelt kindlaksmääratud näitajatega;
 - b) „elektrikriis“ – **liikmesriikide määratletud ja ohuvalmiduskavades kirjeldatud** tekkinud või kohe tekkida võiv olukord, kus kas on märkimisväärne elektri vähesus või elektrit ei ole võimalik [] **tarbijatele tarnida** [] ;

- c) „üheaegne kriis“ – elektrikriis, mis mõjutab üheaegselt mitut liikmesriiki;
- d) „kriisikoordinaator []“ – isik, isikute rühm, **asjaomaste riiklike elektrikriisijuhtide toimkond** või institutsioon, kelle ülesanne on olla kontaktpunkt ja kooskõlastada teabevahetust elektrikriisi ajal;
- e) „mitteturupõhine meede“ – iga pakkumis- või nõudluspoolne meede, mille eesmärk on leevendada elektrikriisi ja mis ei vasta turueeskirjadele või ärikokkulepetele;
- f) „piirkond“ – rühm liikmesriike, **kelle põhivõrguettevõtjatel on piirkondliku talitluskindluse tagamiseks ühine [] piirkondlik talitluskindluse koordinaator, mis on loodud vastavalt määruse (EÜ) nr 714/2009 artikli 18 alusel vastu võetud süsteemi käidueskirjale, või samasse võimsusarvutusealasse kuuluvate liikmesriikide rühma alarühm**; []
- g) **„elektrikriisist varajase hoiatamise tase“ – olukord, kus on olemas konkreetne // ja usaldusväärne teave, et võib toimuda sündmus, mille tagajärjel halveneb elektritarnete olukord tõenäoliselt märkimisväärselt ja mis toob tõenäoliselt kaasa elektrikriisi.**

Artikkel 3

Pädev asutus

1. Niipea kui võimalik ja hiljemalt [*OPOCE to insert exact date: [] six months after entry into force of this Regulation*] määrab iga liikmesriik ühe riikliku või reguleeriva asutuse pädevaks asutuseks, kes vastutab käesolevas määruses **sätetatud** ülesannete täitmise eest. Pädevad asutused teevad üksteisega koostööd käesoleva määruse kohaldamisel.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile **ja elektrivaldkonna koordineerimise rühmale** viivitamata pädeva asutuse nime ja kontaktandmed, kui pädev asutus on määratud.
3. Liikmesriigid võivad lubada pädevatel asutustel delegeerida muudele organitele käesoleva määruse **peatükkides I–V sätetatud operatiivülesandeid, mis on seotud ohuvalmiduse kavandamise ja ohu ohjamisega**. Delegeeritud ülesandeid täidetakse pädeva asutuse järelevalve all ja need määratakse kindlaks ohuvalmiduskavas artikli 11[] **kohaselt**.

II PEATÜKK

OHTUDE HINDAMINE

Artikkel 4

Elektrivarustuskindluse ohtude hindamine

Iga liikmesriigi pädev asutus tagab, et kõiki asjaomaseid ohtusid, mis on seotud elektrivarustuskindlusega, hinnatakse kooskõlas eeskirjadega, mis on sätestatud käesolevas määruses ning [proposed Electricity Regulation] [] IV peatükis. Selles küsimuses teevad nad vajaduse korral koostööd põhivõrguettevõtjate ja asjaomaste jaotusvõrguettevõtjate, riiklike reguleerivate asutuste, ENTSO-E ja piirkondlike talitluskindluse koordinaatoritega [] ja vajaduse korral muude asjaomaste sidusrühmadega.

Artikkel 5

Metoodika elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamiseks piirkondade tasandil

1. Hiljemalt [OPOCE to insert exact date: [] [] six months after entry into force of this Regulation], esitab ENTSO-E koostööametile ettepaneku metoodika kohta, mille järgi selgitada välja kõige asjakohasemad elektrikriisi stsenaariumid piirkondade tasandil.
2. [] Kavandatud metoodika järgi selgitatakse välja elektrikriisi stsenaariumid seoses süsteemi piisavuse, süsteemi turvalisuse ja kütusega varustatusega, [] võttes arvesse vähemalt järgmisi ohtusid:
 - a) haruldased ja äärmuslikud looduslikud ohud;
 - b) ootamatud ohud, mis on ulatuslikumad julgeolekukriteeriumist N-1, ja erandlikud häiringud;

c) kaasnevad ohud, sealhulgas **pahatahtlike rünnete ja** kütuse vähesuse **tagajärjed** [].

3. Kavandatud metoodika peab hõlmama vähemalt järgmisi elemente:

- a) kõikide asjakohaste riigisiseste ja piirkondlike asjaoludega arvestamine;
- b) ohtude koosmõju ja piiriülene mõju;
- c) üheaegsete kriiside stsenaariumide modelleerimine;
- d) ohtude järjestamine **vastavalt** [] nende mõjule ja tõenäosusele;
- e) **tundliku teabe käsitlemise põhimõtted** [] **tagades samas läbipaistvuse avalikkuse jaoks.**

3a (Varem lõike 3 osa) Kui hinnatakse gaasi**tarnete** katkemise ohtu seoses lõike 2 **punktis c** osutatud ohtude väljaselgitamisega, kasutab ENTSO-E **ENTSO**gi väljatöötatud **maagaasi** tarne- või taristuhäire stsenaariume vastavalt [*proposed Gas Security of Supply Regulation*] artiklile 7 [].

4. Enne kavandatud metoodika esitamist konsulteerib ENTSO-E metoodika suhtes vähemalt ettevõtjate ja tarbijate organisatsioonidega, [] **tootjate või nende** **kutseorganisatsioonidega**, **põhi- ja** jaotusvõrguettevõtjatega, **pädevate asutustega**, riiklike reguleerivate asutustega ja muude riiklike asutustega. ENTSO-E võtab asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi **ja esitab need koos kavandatud metoodikaga elektrivaldkonna koordineerimise rühmale.** [].

5. Kahe kuu jooksul pärast kavandatud metoodika kättesaamist [] koostööamet kas kinnitab selle või muudab seda. Viimasel juhul konsulteerib koostööamet muudetud versiooni suhtes enne selle vastuvõtmist ENTSO-E ja pädevate asutustega ning võtab asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi. Metoodika lõplik variant avaldatakse koostööameti ja ENTSO-E veebisaitidel.
6. Kui oluline uus teave saab teatavaks, ajakohastab ja täiustab ENTSO-E metoodikat [] kooskõlas lõigetega 1–5. Elektrivaldkonna koordineerimise rühm võib soovitada ning koostööamet ja komisjon võivad taotleda sellist ajakohastamist ja täiustamist, esitades nõuetekohased põhjendused. Kuue kuu jooksul taotluse saamisest esitab ENTSO-E muudatustega kavandi koostööametile. Kahe [] kuu jooksul pärast kavandi kättesaamist [] koostööamet kas [] kiidab kavandatud muudatused heaks või muudab neid. Viimasel juhul konsulteerib ta ENTSO-E, pädevate asutuste ja riiklike reguleerivate asutustega muudatusettepanekute suhtes enne nende vastuvõtmist ja võtab asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi. Lõplik variant avaldatakse ENTSO-E ja koostööameti veebisaitidel.

Artikkel 6

Elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamine piirkondade tasandil

1. Hiljemalt [OPOCE to insert exact date: [] kuus kuud alates artikli 5 lõikes 5 määratletud metoodika heakskiitmisest [] selgitab ENTSO-E tihedas koostöös elektrivaldkonna koordineerimise rühma, piirkondlike talitluskindluse koordinaatorite, pädevate asutuste ja riiklike reguleerivate asutustega ning kooskõlas artikli 5 kohaselt vastu võetud metoodikaga välja kõige asjakohasema elektrikriisistsenaariumi iga piirkonna jaoks. []

2. ENTSO-E esitab väljaselgitatud piirkondlikud elektrikriisi stsenaariumid **asjaomastele põhivõrguettevõtjatele, piirkondlikele talitluskindluse koordinaatoritele, pädevatele asutustele ja riiklikele reguleerivatele asutustele ning** elektrivaldkonna koordineerimise rühmale, **kes võivad soovitada muudatusi**.
3. ENTSO-E ajakohastab **piirkondlikke kriis**stsenaariume iga [] **nelja** aasta järel või sagedamini, kui asjaolud seda nõuavad.

Artikkel 7

Elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamine riikide tasandil

1. Hiljemalt **neli** kuud pärast [] **artikli 6 kohast elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamist piirkondade tasandil** selgitab **määratud** pädev asutus [] välja kõige sobivama elektrikriisi stsenaariumi riigi tasandil.
 - 1a. **Riiklike elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamisel konsulteerib pädev asutus põhivõrguettevõtjate ja asjaomaste jaotusvõrguettevõtjatega, asjaomaste tootjate või nende kutseorganisatsioonidega ning riikliku reguleeriva asutustega, kui see ei ole pädev asutus.**
2. Kriisistsenaariumid selgitatakse välja vähemalt artikli 5 lõikes 2 osutatud ohte arvestades ja need peavad olema kooskõlas piirkondlike stsenaariumidega, mis on selgitatud välja artikli 6 kohaselt. Liikmesriigid ajakohastavad stsenaariume iga [] **nelja** aasta järel või sagedamini, kui asjaolud nõuavad seda.

3. Hiljemalt [] neli kuud pärast artikli 6 kohast elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamist piirkondade tasandil teavitavad liikmesriigid elektrivaldkonna koordineerimise rühma ja komisjoni võimalikest ohtudest elektrivarustuskindlusele, mis tulenevad asjaomase taristu kuuluvusest, ning meetmetest, mida on võetud selliste ohtude ennetamiseks ja leevendamiseks, märkides, miks selliseid meetmeid peetakse vajalikuks ja proportsionaalseks.

Artikkel 8

Lühiajalise piisavuse hindamise metoodika

1. Hiljemalt [OPOCE to insert exact date: [] [] six months after entry into force of this Regulation] esitab ENTSO-E koostööametile ettepaneku hooajalise ja lühiajalise piisavuse hindamise metoodika kohta, et hinnata kuu, järgmise nädala ja järgmise päeva piisavust, kusjuures see metoodika hõlmab vähemalt järgmist:
- a) sisendi määramatus, näiteks tõenäosus, et ülekandevõimsus katkeb, jõujaamas tootmine seiskub, ilm on halb, tarbimine kõigub, taastuenergia tootmine kõigub;
 - b) **elektrikriisi** [] tekkimise tõenäosus;
 - c) üheaegse [] elektrikriisi tekkimise tõenäosus.

- 1a.** (varem lõike 1 osa) Metoodikaga nähakse ette tõenäosuslik käsitus, sealhulgas põhinemine mitmel stsenaariumil, ning sellega hõlmatakse riigi, piirkonna ja liidu tasand, sealhulgas ELi mittekuuluvad riigid liidu sünkroonaladel. Metoodikas võetakse arvesse iga liikmesriigi energiasektori eripärasid, sealhulgas ilmastikutingimusi ja väliseid olusid.
2. Enne kavandatud metoodika esitamist konsulteerib ENTSO-E metoodika suhtes vähemalt tootjate ja tarbijatega, [], tootjate või nende kutseorganisatsioonidega, põhi- ja jaotusvõrguettevõtjatega, pädevate asutustega, riiklike reguleerivate asutustega ja muude asjaomaste riiklike asutustega. ENTSO-E võtab asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi ja esitab need koos kavandatud metoodikaga elektrivaldkonna koordineerimise rühmale edasiseks käsitlemiseks.
3. Kahe kuu jooksul pärast kavandatud metoodika kättesaamist [] koostööamet kas kinnitab selle või muudab seda. Viimasel juhul konsulteerib ta ENTSO-E, pädevate asutuste ja riiklike reguleerivate asutustega muudetud versiooni suhtes enne selle vastuvõtmist ja võtab asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi. Metoodika lõplik variant avaldatakse koostööameti ja ENTSO-E veebisaitidel.
4. Kui oluline uus teave saab teatavaks, ajakohastab ja täiustab ENTSO-E metoodikat [] kooskõlas lõigetega 1–3. Elektrivaldkonna koordineerimise rühm võib soovitada ning koostööamet ja komisjon võivad taotleda sellist ajakohastamist ja täiustamist, esitades nõuetekohased põhjendused. Kuue kuu jooksul taotluse saamisest esitab ENTSO-E muudatustega kavandi koostööametile. Kahe [] kuu jooksul pärast kavandi kättesaamist [] koostööamet kas [] kiidab kavandatud muudatused heaks või muudab neid. Viimasel juhul konsulteerib ta ENTSO-E ja riiklike reguleerivate asutustega muudatusettepanekute suhtes enne nende vastuvõtmist ja võtab asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi. Lõplik variant avaldatakse koostööameti ja ENTSO-E veebisaitidel.

Artikkel 9

Lühiajalise piisavuse hindamine

1. Kõik lühiajalise piisavuse hindamised, **mida tehakse kas riiklikul, piirkondlikul või liidu tasandil**, tehakse artikli 8 kohaselt välja töötatud metoodikaga.
2. ENTSO-E teeb hooajalise piisavuse prognoosid artikli 8 kohaselt välja töötatud metoodikaga. Talvise prognoosi tulemused avaldab ta hiljemalt iga aasta 1. detsembril ja suvise prognoosi tulemused hiljemalt 1. juunil. [] Ta esitab prognoosid elektrivaldkonna koordineerimise rühmale, kes võib vajaduse korral anda tulemuste kohta soovitusi.
3. Piirkondlikud **talitluskindluse koordinaatorid** teevad **elektri ülekandesüsteemi käidueskirjas määratletud** järgmise nädala ja **järgmise päeva** piisavushindamisi artikli 8 kohaselt välja töötatud metoodikaga.

III PEATÜKK

OHUVALMIDUSKAVAD

Artikkel 10

Ohuvalmiduskavade koostamine

1. Iga liikmesriigi pädev asutus koostab ohuvalmiduskava, tuginedes piirkonna ja riigi tasandi elektrikriisistsenaariumidele, mis on välja selgitatud vastavalt artiklitele 6 ja 7 ning olles konsulteerinud **asjaomaste jaotusvõrguettevõtjatega, põhivõrguettevõtjatega, asjaomaste tootjate** või nende kutseorganisatsioonidega, elektri- ja **maagaasiettevõtjatega**, asjaomaste organisatsioonidega, kes esindavad **nii** tööstuslike **kui ka mittetööstuslike** elektritarbijate huve, ning riikliku reguleeriva asutusega (kui see ei ole pädev asutus). []
2. Kava sisaldab riiklikke ja piirkondlikke meetmeid, nagu on sätestatud/mis on määratletud artiklites 11 ja 12. Ilma et sellega piirataks artikli 15 kohaldamist, peavad kõik elektrikriisi ennetamiseks, kriisiks valmistumiseks ja kriisi leevendamiseks kavandatud või võetud meetmed täielikult vastama eeskirjadele, millega reguleeritakse elektrienergia siseturгу ja süsteemi käitamist. Meetmed peavad olema selgelt määratletud, läbipaistvad, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad.
3. Ohuvalmiduskava koostatakse vastavalt **artiklite 11 ja 12 sisule ja struktuurile**. Komisjon **võib anda välja mittediduvaid juhiseid kõnealuste kavade vormi kohta**. []
4. **Ohuvalmiduskavade ühtsuse tagamiseks** esitab pädev asutus enne niisuguse kava vastuvõtmist sellekohase kavandi konsulteerimiseks piirkonna[] [] **asjaomaste** liikmesriikide **ja samas piirkonnas mitteolevate otse ühendatud liikmesriikide** pädevatele asutustele[] [] ning [] elektrivaldkonna koordineerimise rühmale.

5. [] Kuue kuu jooksul kavandi **kättesaamisest** võivad piirkonna liikmesriikide ja **otse ühendatud liikmesriikide** pädevad asutused ning elektrivaldkonna koordineerimise rühm anda soovitusi.
6. [] Üheksa kuu jooksul kavandi esitamisest võtab **asjaomase** liikmesriigi **pädev asutus** kava vastu, võttes asjakohaselt arvesse konsulteerimise tulemusi ning teiste liikmesriikide pädevate asutuste ja elektrivaldkonna koordineerimise rühma soovitusi. Ta [] **teavitab** vastuvõetud kavast viivitamata [] **komisjoni**.
7. **Liikmesriikide pädevad asutused ja komisjon avaldavad** kavad **oma** veebisaitidel, tagades samal ajal tundliku teabe konfidentsiaalsuse, eelkõige pahatahtlike rünnete **tagajärgede** ennetamise ja leevendamise meetmeid käsitleva teabe osas. **Tundliku teabe konfidentsiaalsuse kaitse põhineb põhimõtetel, mis on kindlaks määratud kooskõlas artikliga 17a []**.
8. Liikmesriikide pädevad asutused võtavad vastu ja avaldavad esimese kava hiljemalt [OPOCE to insert exact date: two **and a half** years after entry into force of this Regulation]. Liikmesriigid ajakohastavad kava iga [] **nelja** aasta järel või sagedamini, kui asjaolud seda nõuavad.

Artikkel 11

Ohuvalmiduskavas esitatavad siseriiklikud meetmed

1. Ohuvalmiduskavas esitatakse artiklite 6 ja 7 kohaselt välja valitud meetmed, mis on võetud või mida kavatakse võtta, et ennetada elektrikriisi, selleks valmistuda ja seda leevendada. Kava sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) kokkuvõtte asjaomaste liikmesriikide ja asjaomase piirkonna jaoks artiklites 6 ja 7 **sätetatud** menetluse kohaselt välja selgitatud elektrikriisi stsenaariumi kohta;
 - b) pädeva asutuse osa ja ülesanded, **ning kirjeldus, missugused ülesanded (kui neid on) on delegeeritud teistele asutustele;**
 - c) artiklite 6 ja 7 kohaselt välja valitud meetmed, mis on kavandatud selleks, et olla valmis ohtudeks ja neid ennetada;
 - d) riiklik kriisi[**koordinaator** või -rühm ja selle ülesanded;
 - e) elektrikriisi korral järgitav üksikasjalik töökord, sh vastavad teabevahetusmehhanismid;
 - f) turupõhiste meetmete, **eelkõige nõudlus- ja pakkumispoolsete meetmete** osa elektrikriisi ohjamises;
 - g) mitteturupõhised meetmed, mida võiks võtta elektrikriisi korral ja selliste meetmete rakendamise läv**ed**, tingimused ja kord, ning selgitus, kuidas need meetmed vastavad artiklis 15 sätestatud nõuetele ja **piirkondlikult kooskõlastatud meetmetele;**

h) koormuse käsitsijuhtimisega eraldamise [] raamistik, milles on täpsustatud, [] millistel tingimustel [] tuleb koormusi eraldada[]. Seoses avaliku ja isikliku julgeolekuga täpsustatakse [] raamistikus, millist liiki elektritarbijatel on kooskõlas siseriikliku õigusega õigus saada erilist kaitset lahtiühendamise eest ja põhjendatakse sellise kaitse vajadust, [] ning täpsustatakse, kuidas peaksid asjaomaste liikmesriikide põhi- ja jaotusvõrguettevõtjad tarbimise vähendamiseks käituma;

i) mehhanismid, mida kasutatakse avalikkuse teavitamiseks elektrikriisi korral;

j) teave seotud ja vajalikest kavadest tulevase võrgu väljaarendamiseks, mis aitab kindlakstehtud kriisilukorra tagajärgedega toime tulla.

2. Kõigi siseriiklike meetmete puhul võetakse täielikult arvesse piirkondlikke meetmeid, milles on kokku lepitud vastavalt artiklile 12, ei seata ohtu ülekandesüsteemi talitluskindlust ega ohutust ega seata ohtu teiste liikmesriikide [] elektrivarustuskindlust.

Artikkel 12

Ohuvalmiduskavas esitatavad [...] kooskõlastatud piiriülese meetmed

1. Lisaks artiklis 11 loetletud meetmetele peab iga liikmesriigi ohuvalmiduskava hõlmama piirkondlikke ja asjakohasel juhul kahepoolseid meetmeid, et tagada piiriülese mõjuga kriiside nõuetekohane ennetamine ja ohjamine. Piirkondlikud meetmed lepatakse kokku asjaomase piirkonna liikmesriikide vahel. Kahepoolsed meetmed lepatakse kokku selliste liikmesriikide vahel, kes on otse ühendatud, aga ei kuulu samasse piirkonda. Piirkondlikud ja kahepoolsed meetmed [] hõlmavad vähemalt järgmist:
 - j) koordinaatori või -asjaomaste riiklike elektrikriisijuhtide toimkonna [] [] kindlaksmääramine;
 - k) mehhanismid teavitamiseks ja koostööks [];
 - l) kooskõlastatud meetmed elektrikriisi mõju leevendamiseks, sealhulgas üheaegse kriisi olukorras, et anda artiklis 14 osutatud abi; []
 - m) kavade iga-aastase või iga kahe aasta järel toimuva [] kontrollimise menetlus;
 - e) mehhanismid artikli 15 kohaselt kohaldatavate mitteturupõhiste meetmete käivitamiseks.

2. Kavasid lisatavad piirkondlikud **ja kahepoolsed** meetmed peavad heaks kiitma [] asjaomased liikmesriigid []. Komisjonil võib olla abilise roll [] piirkondlike meetmeid käsitleva kokkuleppe ettevalmistamisel. Komisjon võib paluda koostööametil ja ENTSO-E-I pakkuda [] liikmesriikidele tehnilist abi, et soodustada kokkuleppe saavutamist. Vähemalt kaheksa kuud enne kava vastuvõtmise või ajakohastamise tähtaega annavad pädevad asutused saavutatud kokkulepetest aru elektrivaldkonna koordineerimise rühmale. Kui [] **liikmesriigid** [] ei jõua kokkuleppele, teatavad [] **asjaomased pädevad asutused** komisjonile lahkarvamuste põhjused. Sellisel juhul pakub komisjon **välja meetmed, sealhulgas koostöömehhanismi** [] **piiriüleseid meetmeid käsitleva kokkuleppe tegemiseks** [] [] .
3. [] Asjaomaseid sidusrühmi kaasates **testivad** iga piirkonna pädevad asutused **korrapäraselt ohuvalmiduskavades elektrikriisi olukordade vältimiseks välja töötatud menetluste, sealhulgas suhtlusmehhanismide tõhusust ning** teevad iga kahe aasta järel kriisi modelleerimise, kontrollides eelkõige lõike 1 punktis b osutatud suhtlusmehhanisme.

[]

IV PEATÜKK

ELEKTRIKRIISIDE OHJAMINE

Artikkel 13

Eelnev teatamine ja kriisiolukorra väljakuulutamine

1. Kui hooajalise piisavuse hinnangust või muust **kvaliteetsest** allikast saadakse konkreetset **LL** ja usaldusväärset teavet, et liikmesriigis [] **võib tekkida elektrikriis**, teatab asjaomase liikmesriigi pädev asutus sellest viivitamata komisjonile, **sama piirkonna liikmesriikide pädevatele asutustele ja asjaomase liikmesriigiga otse ühendatud liikmesriikidele**. []. **Komisjon edastab selle teabe elektrivaldkonna koordineerimise rühmale**. Ta annab teavet ka **võimaliku elektrikriisi** [] põhjuste ning elektrikriisi ennetamiseks võetud või kavandatud meetmete kohta ning teatab, kas võib tekkida vajadus küsida abi teistelt liikmesriikidelt. Lisaks teatab ta, milline võib olla meetmete mõju elektrienergia siseturule [].
2. Elektrikriisi korral kuulutab [] liikmesriigi pädev asutus **kooskõlastatult asjaomase põhivõrguettevõtjaga** välja elektrikriisi ning teatab sellest viivitamata **sama piirkonna ja naaberliikmesriikide pädevatele asutustele ning komisjonile**. **Ta annab neile teavet olukorra halvenemise ja elektrikriisi väljakuulutamise põhjuste kohta ning kriisi leevendamiseks võetud ja kavandatud meetmete kohta ning teatab, kas võib tekkida vajadus paluda abi teistelt liikmesriikidelt**.
3. Kui esitatud teave on ebapiisav, võivad komisjon, [] **elektrivaldkonna koordineerimise rühm või asjaomased liikmesriigid** paluda asjaomasel liikmesriigil esitada täiendavat teavet.

4. Kui **asjaomase liikmesriigi** pädev asutus annab elektrikriisi kohta eelteate või kuulutab välja kriisiolukorra, tuleb järgida võimalikult täpselt ohuvalmiduskava.

Artikkel 14

Koostöö ja abi

1. Liikmesriigid teevad solidaarselt koostööd elektrikriisi ennetamiseks ja ohjamiseks [] .
2. **Lisaks** pakuvad liikmesriigid [] **tehnilise** võimaluse korral üksteisele abi **kooskõlastatud meetmetega, milles on kokku lepitud käesoleva artikli ja artikli 12 alusel enne abi andmist.**

Osutatud eesmärgil ning avaliku ja isikliku julgeoleku kaitseks lepivad liikmesriigid kokku enda valitud kooskõlastatud meetmetes, et tarnida elektrit koordineeritult.

[]

- 2a. Liikmesriigid lepivad kokku vajalikus tehnilises, õigus- ja finantskorras kooskõlastatud meetmete rakendamiseks enne abi [] andmist. Nimetatud korras kehtestatakse muu hulgas, millised on maksimaalsed piirkondlikul või kahepoolisel tasandil tarnitava elektrienergia kogused, mis käivitab abi andmise ja kuidas saab taotleda abi peatamist, kuidas elektrienergia tarnitakse, ning millised on lõigete 2b, 2c ja 3 kohased liikmesriikide vahelist õiglast hüvitist käsitlevad sätted.**

- 2b. Enne abi [] andmist lepitakse liikmesriikide vahel kokku seda puudutavas õiglases hüvitises. Selline hüvitis katab vähemalt:**
- a) abi taotleva liikmesriigi territooriumile tarnitud elektrienergia ja selle ülekandega seotud kulu ning**
- b) mõistlikku hüvitist abi andval liikmesriigil tekkinud kulude eest, sealhulgas kõik hüvitised, mis tulenevad kohtumenetlustest, vahekohtumenetlustest või sarnastest vaidluste lahendamise menetlustest.**
- 2c. Lõigu 2b kohaselt makstav õiglane hüvitis katab muu hulgas kõiki mõistlikke kulusid, mida abi pakkuv liikmesriik kannab seoses hüvitise maksmise kohustusega liidu õigusega tagatud põhiõiguste alusel ja kohaldatavate rahvusvaheliste kohustuste alusel käesoleva määruse abi käsitlevate sätete rakendamisel, ning täiendavaid mõistlikke kulusid, mis on seotud hüvitise maksmisega riiklike hüvitamisreeglite kohaselt.**
- 3. Abi taotlev liikmesriik [] maksab abi pakkuvale liikmesriigile viivitamata õiglast hüvitist või tagab õiglase hüvitise viivitamata maksmise.**
- 4. Komisjon peab hiljemalt [OPOCE to insert exact date: six months after entry into force of this Regulation] ja pärast konsulteerimist elektrivaldkonna koordineerimise rühmaga esitama õiguslikult mittesiduvad juhised lõigetes 2a–3 osutatud õiglase hüvitise põhielementide kohta ja muude lõikes 2a osutatud tehnilise, õigus- ja finantskorra põhielementide kohta.**

- 4a. Kui liikmesriigid ei ole elektrikriisi korral veel kokku leppinud käesolevas artiklis osutatud koostöölastatud meetmete ning tehnilise, õigus- ja finantskorra suhtes, lepivad liikmesriigid käesoleva artikli kohaldamiseks kokku ajutiste meetmete ja ajutise korra suhtes, sealhulgas lõigetes 2b, 2c ja 3 osutatud õiglase hüvitise osas.**
- 4b. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse sätteid abi kohta rakendatakse koostöelas aluslepingute, Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning kohaldatavate rahvusvaheliste kohustustega. Nad võtavad selleks vajalikud meetmed.**

Artikkel 15

Turureeglite järgimine

1. Elektrikriisi ennetamise ja leevendamise meetmed peavad täielikult vastama eeskirjadele, millega reguleeritakse elektrienergia siseturgu ja elektrisüsteemi käitamist.
2. Mitteturupõhised meetmed käivitatakse kriisi korral [] ainult **viimase abinõuna** juhul, kui kõik turu pakutavad võimalused on ammendatud **või kui turupõhised meetmed üksi ei ole piisavad olukorra edasise halvenemise vältimiseks**. Sellised meetmed ei tohi põhjendamatult moonutada konkurentsi ega elektrituru tõhusat toimimist. Nad peavad olema vajalikud, proportsionaalsed, mittediskrimineerivad ja ajutised.
3. Tarnete piiramist, sealhulgas juba jaotatud piirkonnaülese võimsuse piiramist, või piiranguid, mis puudutavad piirkonnaülese võimsuse tagamist võimsuse jaotamiseks, või kavade esitamise piiramist algatatakse üksnes **vastavalt määruse 714/2009 artiklite 18 ja 6 alusel vastu võetud** [] **süsteemi käidueeskirja ning elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskirja** sätete kohaselt.

V PEATÜKK

HINDAMINE JA JÄRELEVALVE

Artikkel 16

Järelhindamine

1. Niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui **kolm kuud** pärast **elektrikriisi olukorra lõpetamist** või **kuus kuud** pärast elektrikriisi olukorra väljakuulutamist, **esitab asjaomane pädev asutus** (esitavad asjaomased pädevad asutused), konsulteerides oma riikliku reguleeriva asutusega (kui see ei ole pädev asutus), elektrivaldkonna koordineerimise rühmale ja komisjonile hindamisaruande.

2. Aruanne sisaldab vähemalt järgmist:
 - a) **väljakuulutatud** kriisi vallandanud sündmuse kirjeldus, **või põhjus, miks oli liikmesriik kriisist mõjutatud**;
 - b) võetud ennetavate, ettevalmistavate ja leevendavate meetmete kirjeldus, **kui selliseid meetmeid on võetud**, ning meetmete proportsionaalsuse ja tõhususe hinnang;
 - c) võetud meetmete piiriülese mõju hinnang;
 - d) ülevaade naaberliikmesriikidele ja ELi mittekuuluvatele riikidele antud või neilt saadud abist;

- e) **võimaluse korral** [] elektrikriisi majanduslik mõju ja võetud meetmete mõju elektrisektorile, eelkõige tarnimata energia kogus ja käsitsijuhtimisega lahtiühendatud tarbimine (sealhulgas vabatahtlikult ja sunniviisiliselt lahtiühendatud tarbimise võrdlus);
 - f) ohuvalmiduskava võimalikud parandused ja parandusettepanekud; [...]
 - g) **võrgu arendamise võimalik parandamine** juhul, kui kriisi põhjustas või sellele aitas kaasa võrgu ebapiisav võimsus.
3. Kui esitatud teave on ebapiisav, võivad elektrivaldkonna koordineerimise rühm ja komisjon paluda asjaomasel [] **pädeval asutusel** esitada täiendavat teavet.
4. Asjaomane pädev asutus esitab hindamise tulemused elektrivaldkonna koordineerimise rühmale.

Artikkel 17

Seire []

1. Lisaks teistele käesolevas määruses sätestatud ülesannetele arutab elektrivaldkonna koordineerimise rühm [] järgmist:
- a) ENTSO-E koostatud võrgu kümneaastase arengukava tulemused;
 - b) artiklis 10 osutatud menetluse kohaselt liikmesriikides heakskiidetud ohuvalmiduskavade kooskõlalisus;

- c) [*proposed Electricity Regulation*] artikli 19 lõike 3 kohaselt ENTSO-E koostatud Euroopa ressursside piisavuse hinnangu tulemused;
- d) liikmesriikide tulemuslikkus energiavarustuskindluse valdkonnas, võttes arvesse vähemalt neid näitajaid, mis on arvutatud Euroopa ressursside piisavuse hinnangus: eeldatavasti mittetarnitav energia¹² ja võimsusvajaku ootus¹³;
- e) artiklis 9 osutatud hooajaliste prognooside tulemused;
- f) liikmesriikidelt artikli 7 lõike 3 kohaselt saadud teave;
- g) artiklis 16 osutatud järelhindamisaruannete tulemused;
- h) artikli 8 kohane lühiajalise piisavuse hindamise metoodika;**
- i) artikli 5 kohane metoodika elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamiseks piirkondade tasandil.**

2. Elektrivaldkonna koordineerimise rühm võib anda liikmesriikidele **ja ENTSO-E-le** soovitusi lõikes 1 osutatud küsimustes [].

[]

¹² **kavandatava elektrienergia määruse artikli 19 lõike 4 punkt h**
¹³ **kavandatava elektrienergia määruse artikli 19 lõike 4 punkt h**

3. Koostööamet teeb pidevat elektrivarustuskindluse meetmete seiret ja annab korrapäraselt aru elektrivaldkonna koordineerimise rühmale.
4. Komisjon teeb käesoleva määruse alusel saadud kogemuste põhjal 1. septembriks 2025 järeltused liidu tasandi elektrivarustuskindluse suurendamise võimalike vahendite kohta ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta ja vajaduse korral seadusandlikud ettepanekud käesoleva määruse muutmiseks.

Artikkel 17a

Konfidentsiaalse teabe käsitlemine

1. Liikmesriigid ja nende ametiasutused peavad rakendama kõiki käesolevas määruses osutatud menetlusi kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega, sealhulgas siseriiklike õigusnormidega, mis puudutavad konfidentsiaalsete andmete ja protsesside haldamist. Kui see tekitab olukorra, et teavet ei ole võimalik avalikustada, esitab asjaomane liikmesriik või ametiasutus võimaluse korral selle kohta mittekonfidentsiaalse kokkuvõtte taotluse alusel.
2. Komisjon, koostööamet, elektrivaldkonna koordineerimise rühm ja ENTSO-E tagavad, et tundliku teabe konfidentsiaalsus on tagatud.

VI PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 18

Koostöö energiaühenduse osalisriikidega

Kui liikmesriigid ja energiaühenduse osalisriigid [] teevad koostööd **elektrivarustuskindluse valdkonnas, võib selline koostöö hõlmata kriisiolukorra määratlemist**, elektrikriisi stsenaariumide väljaselgitamist ja elektrikriisialaste ohuvalmiduskavade koostamist, et ei võetaks meetmeid, mis seaksid ohtu liikmesriikide, osalisriikide või Euroopa Liidu varustuskindluse. Seoses sellega võivad energiaühenduse osalisriigid osaleda komisjoni kutsel elektrivaldkonna koordineerimise rühma töös kõigis neid puudutavates küsimustes.

Artikkel 18a

Erand

Kuni Küpros ei ole otse ühendatud muu liikmesriigi võrguga, ei kohaldata artikleid 6 ja 12 ning artikli 14 lõikeid 2–4b Küprose ja teiste liikmesriikide vahel ega ENTSO-E suhtes Küprose osas. Küpros ja teised asjaomased liikmesriigid võivad töötada komisjoni toel välja meetmeid ja menetlusi, mis on alternatiivsed artiklites 6 ja 12 ning artikli 14 lõigetes 2–4b sätestatutele, niivõrd kui sellised alternatiivsed meetmed ja menetlused ei mõjuta käesoleva määruse tõhusat kohaldamist teistes liikmesriikides.

[]

Artikkel 20

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2005/89/EÜ tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 21

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja
